

Отже, не претендуючи на повне і вичерпне дослідження антроповимірного осмислення часу в історії філософії, ми проаналізували ключові темпорологічні концепції, які на нашу думку здійснили вирішальну роль у формуванні антроповимірної перспективи тематизації проблеми часу. Появу такого напрямку інтерпретації ми пов'язуємо з іменем Августина. Саме він послідовно розглянув час як властивість виключно людського буття, поєднавши його з життям індивідуальної душі, яка і забезпечує темпоральний спосіб сприйняття світу. В епоху Модерну антропологічна лінія темпоральності розвинулась в рамках теорії суб'єкта в різних формах психологізму та сенсуалізму. За ними А. Бергсон відродив трактування якісного характеру часу, як потоку самого життя; часу, в якому можна діяти вільно. Така ідея зустрічалась у концепціях Локка, Берклі та Юма і на ній Бергсон збудував фундамент темпоральності для феноменології Гуссерля і фундаментальної онтології Гайдеггера.

Список використаних джерела

1. Августин Бл. Исповедь. [електронне джерело]. – Режим доступу: <http://psylib.org.ua/books/avgus01/index.htm>
2. Бергсон А. Длительность и одновременность. – М.: «Добросвет», «Издательство „КДУ“», 2013. — 160 с.
3. Бергсон А. Опыт о непосредственных данных сознания. / [пер.Б.С. Бычковского]. – Собр. соч. в 4 т., Т. 1, – М.: Московский клуб, 1992. – 336 с.
4. Бородай Т. Ю. О вечности мира // Антропология культуры. Вып. 1. М.: ОГИ, 2002. С. 111–150.
5. Гайденок П.П.Время. Длительность. Вечность. Проблема времени в европейской философии и науке. – М.: Прогресс-Традиция, 2006. – 464 с.
6. Кант И. Критика чистого разума / Кант Имануель; [пер. з нім., примітки та післямова І.Бурковського]. – К.: Юніверс, 2004. – 240 с. (Філософська думка)
7. Локк Джон. Розвідка про людське розуміння у 4-х книгах // Книга 2 – Про ідеї. «Акта», 2002. – 607 с.
8. Молчанов В. И. Время и сознание. Критика феноменологической философии: Моногр. – М.: Высш. шк., 1998. – 144 с.
9. Судьба европейского проекта времени. Сборник статей. Отв. ред. О.К. Румянцев. – М.: Прогресс-Традиция. – 2009. – 720 с

References

1. Avgustin Bl. Ispoved. [elektronne dzerelo]. – Rezhym dostupu: <http://psylib.org.ua/books/avgus01/index.htm>
2. Bergson A. Dlitelnost i odnovremennost. – M.: «Dobrosvet», «Izdatelstvo KDU», 2013. — 160 s.
3. Bergson A. Opyt o neposredstvennyh dannyh soznaniya. / [per. B.S. Bychkovskogo]. – Sobr.soch. v 4 t.,T.1, – M.: Moskovskii klub, 1992. – 336 s.
4. Borodai T.U. O vechnosti mira // Antropogiya kul'tury. Vyp.1. M.: OGI, 2002. S. 111–150.
5. Gaidenko P.P. Vremia. Dlitelnost. Vechnost. Problema vremeni v evropeiskoi filosofii i nauke. – M.: Progress-Traditsiya, 2006. – 464 s.
6. Kant I. Krytyka chystogo rozumu / Kant Imanuel; [per. z nim., prymitky ta pislyamova I.Burkovskogo]. – K.:Univer, 2004. – 240 s. (Philosophska dumka)
7. Lokk Dzhon. Rozvidka pro lyudskoe rozuminnia u 4-h knyгах // Knuga 2 – Pro idei. «Akta», – 2002. – 607 s.
8. Molchanov V.I. Vremia i soznaniye. Kritika fenomenologicheskoy filosofii: Monogr. – M.: Vyssh.shk., 1998. – 144 s.
9. Sudba evropeiskogo proekta vremeni. Sbornik stattej. Otv.red. O.K. Romyantsev. – M.: Progress-Traditsiya. – 2009. – 720 s.

Dron S. P., PhD student in philosophy, History of Philosophy Department, Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine, Kyiv), mia.solomiya@gmail.com

Tradition of anthropomeasurable time reflection in the history of philosophy

The article examines the problem of time in anthropomeasurable interpretation. Topicality of this theme is underlined. Author focuses on the main temporality conceptions, which formed a basis for anthropological understanding of time. We analyzed Augustine's, Locke's, Kant's and Bergson's time conceptions, their impact on

development and resolving the paradoxes of time. The article presents philosophical reflection of time as a main resource of human life and human being as a measure of this time.

Keywords: time, duration, soul, extension, memory, modes of time.

Dron S. P., аспирантка кафедри історії філософії, Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна, Київ), mia.solomiya@gmail.com

Традиция антропомерного осмысления времени в истории философии

Рассмотрена проблема времени в антропомерной интерпретации. Подчеркнуто актуальность данной тематики. Автор сосредотачивает внимание на ключевых темпорологических концепциях, которые сформировали основания для антропологического истолкования времени. Проанализировано концепции Августина, Локка, Канта и Бергсона и их влияние на развитие и решение парадоксов времени. В статье представлено философское осмысление времени в качестве главного ресурса человеческой жизни и человека как мерила этого времени.

Ключевые слова: время, длительность, душа, протяженность, память, модусы времени.

* * *

УДК 130.2:159.922.4

Марасюк С. С., кандидат філософських наук, доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін, Вищий навчальний приватний заклад «Дніпропетровський гуманітарний університет» (Україна, Дніпропетровськ), marasyuk@ukr.net

Український провінціалізм як предмет соціально-філософського дискурсу

Дасться аналіз провінціалізму як складного та багатогранного феномена організації суспільного життя. Автор ставить за мету дослідити український провінціалізм в межах соціально-філософського дискурсу та проаналізувати феномен в контексті процесів національного самовизначення українського народу. Висвітлюються особливості українського провінціалізму в історичному аспекті, малоросійство як комплекс провінціалізму; розглядаються сучасний регіоналізм в контексті функціонування локальних спільнот, локалізм як соціокультурне явище в його проявах і наслідках для нації – та державотворення; з'ясується місце провінціалізму в сучасному глобалізованому світі. Автор робить висновок, що провінціалізм мав значний вплив на формування української нації та національної свідомості населення країни. Сегментація українського суспільства відбувається на основі переваги локального над загальним, актуалізація ролі і впливу локальних спільнот, закріплюючись в регіоналізмі, абсолютизує цінність децентралізації, що позначається на єдності й цілісності країни.

Ключові слова: глобалізація, державотворення, локалізм, малоросійство, національне самовизначення, націєтворення, провінціалізм, регіоналізм.

Проблема провінціалізму має досить багатогранну природу, завдяки чому характеризується проявами в різних сферах громадського життя. В свою чергу суспільна організація відображає особливості формування національної спільноти та процеси консолідації або сегментації. Актуальність феномену провінціалізму на фоні інтеграційних процесів у світі не зменшується з часом, а набирає нових втілень і реалізується якщо не в протилежних тенденціях щодо націєтворення, то принаймні в його альтернативності.

Сучасність показує, що побудова громадського життя має свої національні особливості і спирається на багатовікові традиції. Формування традицій відбувається не завжди синхронно в спільнотах, які раніш розвивались як частини різних політичних утворень. Сегментоване за принципом переваги власного локального життя суспільство наражається на певні проблеми, вирішення яких не можливе в суто політичній площині. Це в першу чергу стосується сприйняття різних об'єднуючих або роз'єднуючих символів та інтерпретації минулого.

Україна в цьому плані приклад домінування в суспільній організації локального над загальним. Хоча не завжди, а лише до певного моменту, в певних умовах актуальність локального (місцевого, провінційного) усвідомлюється як особливий шлях розвитку. Тому дослідження українського провінціалізму може служити основою для розуміння процесів, які відбуваються в сучасному націста державотворенні.

Проблему провінціалізму в тому чи іншому аспекті в різні часи розглядало багато дослідників, зокрема західні науковці Е. Гіденс, Е. Сміт, російські Л. Гумільов, Б. Звоновський, українські В. Гриневич, М. Грушевський, Д. Донцов, М. Драгоманов, А. Камінський, В. Липинський, Є. Маланюк, М. Міхновський, М. Попович, М. Рябчук, Ю. Шевельов та багато інших. Але дослідження мали переважно фрагментарний (зокрема в контексті вивчення проблем політичної організації українства) або описовий характер, акцентуючи увагу на ментальних особливостях населення України. Також треба відзначити, що висвітлення малоросійства як комплексу провінціалізму займало важливе місце у творчості видатних українських митців М. Гоголя, Г. Данилевського, І. Котляревського, П. Куліша, О. Лазаревського, М. Марковича, М. Хвильового, Т. Шевченка.

У соціокультурному аспекті проблема висвітлювалась в працях А. Андрієвського, В. Антоновича, Д. Багалія, М. Бакая, П. Дорошенка, С. Єфремова, А. Кистяковського, О. Лугового, М. Максимовича, А. Міллера, В. Науменка, М. Стороженка, М. Сумцова, М. Шапошникова та багатьох інших. Однак до цього часу в науковій літературі відсутній комплексний та системний підхід до феномену українського провінціалізму.

Автор статті ставить за мету дослідити український провінціалізм в межах соціально-філософського дискурсу, проаналізувати феномен в контексті процесів національного самовизначення українського народу.

Свого часу український науковець Ю. Шевельов, аналізуючи проблеми російсько-українських взаємин, виокремив три «вороги» української державності, які актуальні і до цього часу. Це – Москва, кочубейство та провінціалізм. Два останніх, на думку дослідника, пов'язані з вислужування чужим царям і продажністю, шароварщиною і самовихвалянням, неробством та постійним оплакуванням. Але саме провінціалізм є найбільш складним та неоднозначним явищем життя [8, с. 24].

У Великому тлумачному словнику сучасної української мови визначається, що провінціалізм – це, по-перше, «манери, звички, смаки і т. ін., властиві провінціалу, прийняті у провінції», по-друге, «деяка відсталість, обмеженість, пов'язана з проживанням у віддаленні від центру, в провінції» [1, с. 1145]. Подібне розуміння феномену провінціалізму можна зустріти і в інших словниках. Також зміст цього явища пов'язується з обмеженістю інтересів, вузькістю кругозору або місцевими особливостями, тобто з усім тим, що сформувалось в минулому (зокрема в ментальності населення) і справляє вплив на сучасність.

Якщо звернутись до історії, то в українських реаліях провінціалізм мав свій вираз в малоросійстві, тобто в усвідомленні культурної слабкості, відсутності власної національної еліти. Внаслідок різних причин, зокрема браку освіти, колоніального стану люди не усвідомлювали

національних інтересів. Тому цей феномен значно послаблював державотворчі процеси в Україні.

Малоросійство як комплекс провінціалізму, який був поширений, на думку багатьох дослідників, серед частини українського суспільства, зумовлений довгим перебуванням земель України у складі Російської імперії. Малоросійство знаходило свій прояв у байдужому або негативному ставленні до українських національно-державницьких традицій та прагнень, а часто і активній підтримці російської культури і великодержавної політики [5, с. 1451].

У політичній науці такий тип культури (патріархальний або провінційний) характеризується обмеженням політичної свідомості людей їх безпосередніми життєвими інтересами, вони не усвідомлюють сенсу і наслідків своєї участі в політиці, своєї політичної ролі, тому в кращому випадку байдужі до політики і скептично ставляться до її учасників, в найгіршому осуджують будь який прояв політичної активності.

В. Липинський визначив малоросійство як «хворобу бездержавності», яка охопила світогляд деяких представників тогочасної західноукраїнської інтелігенції. Є. Маланюк, погоджуючись з В. Липинським, характеризує малоросійство як відсутність національної «духової суверенності», «брак найелементарнішого національного інстинкту й параліч політичної волі», «національне поразенство» [7, с. 12–13].

За визначенням М. Драгоманова носіями малоросійства були саме зросійщені українці, національний характер яких сформувався під чужим тиском і впливом [2, с. 50].

Аналізуючи державницькі традиції України В. Липинський писав: «Для одних з нас Гетьманство – це вже тільки пуста форма без змісту: шапка, булава і військовий парад – маріонеточна, театральна бутафорія. Для других воно в'яжеться з поняттям якогось напівнаціонального і напівдержавного, провінціального існування, то щось в роді малоросійського генерал-губернаторства в залежності від Москви, – то знов щось в роді комісарства над неслухними польській Річипостолитій козацькими отаманами, в залежності від Польщі. У третій врешті це звичайна літературна романтика, пообідні мрії про старе Запорозьке козацтво, ніжні пахощі давно зів'ялої квітки, мелянхолійна любов до давно померших форм національного життя – любов без сили екстазу, без здатності творити нове життя» [6, с. 101].

Причину тому В. Липинський бачив у так званих «московських вихованцях», які всі «бунти проти Гетьманів Українських підюжували... підняли весь бруд дейнецький, що приліп до українства, проти всього, що на Україні було рицарського, творчого, честного. І це вони, нинішні Мітьки Щелкопєрови, єсть первопричиною і найбільше яскравим виявом провансальства України: єсть тим революційним сміттям московським, яке українською колонію заливає, і яке своїм нищенням всіх творчих українських сил незалежне державне життя України унеможливорює» [6, с. XXII–XXIII].

М. Грушевський також наголошував на ролі іноетнічного чинника у формуванні українства: «Адже те, що ділить Галичину й Україну, в переважній масі зовсім нам чуже: в Галичині се «налетілості» польсько-німецькі, на Україні московські, а народна основа там і тут дуже близька, майже та сама; отже, оборона тих відмін

зовсім не варта провінціального патріотизму. Се треба зрозуміти і не дивитися на другу сторону як на якихсь недоцивілізованих людей, як тепер буває, бо і тут і там ті різниці «цивілізації» і дуже маловажні, і зовсім не наші переважно» [3, с. 450].

Тривалий час в Надніпрянській Україні малоросійство існувало як течія суспільно-політичної думки. Її ідейні прибічники вважали, що ніякого окремого українського народу в історії не існувало, були тільки малороси, тобто жителі Малоросії (територія на півдні Російської імперії), які входили до складу російського народу. Подібні погляди на історію народів Росії активно культивувала імперська державна пропаганда. Пізніше вона мала продовження вже в інших умовах суспільно-політичної реальності, які постали на місці зниклого царату.

Про сучасну актуальність проблеми малоросійства наголошує М. Рябчук: «На жаль, досі так званий комплекс малоросійства розглядався, як правило, в контексті пропаганди, а не науки, в контексті більш-менш проникливої, але незмінно викривальної антиколоніальної публіцистики, а не, скажімо, антропології, соціальної психології чи психоаналізу. Тим часом перед нами типовий, описаний класиками культурної антропології, приклад засвоєння аборигенами колоніальної точки зору на себе як на недонарод із недомовою, недокультурою, недорелігією і т.д. і т.п. Це – прийняття фальшивого й самопринизливого self-image (уявлення про себе), нав'язаного колонізаторами, – в даному разі, уявлення про таку собі «співаючу і танцюючу Малоросію» (за Гоголем), котра коли й мала якась самотутнє минуле, то майбутнього вже аж ніяк мати не може» [9, с. 224].

Американська дослідниця О. Грабович описала цей процес засвоєння нав'язуваного колонізаторами негативного self-image, інтерналізації негативних проєкцій панівної культури. «Оскільки колонізований народ, – пише вона, – внаслідок своєї політичної, економічної й загальної залежності від колонізатора не має змоги проєктувати на нього свої власні негативні якості (колективну тінь), то він змушений проєктувати їх на самого себе. Засвоюючи систему цінностей колонізаторів, колонізоване суспільство вступає в дедалі гостріший конфлікт із самим собою» [9, с. 198–199].

Таким чином проблеми нездатності піднестися над локальними інтересами в ім'я національної солідарності, спрямованість у ментальності й політиці до підлеглості сильнішому, розрахунок тільки на мінімальні власні здобутки і не прагнучи при цьому до максимальної мети, уникнення від домінування і слабкість свого творчого вольового імпульсу поступово стали головними в дискурсі щодо визначення історичних вад українства на шляху до національного самовизначення. До того ж тривалий час національних змагань, за словами М. Сціборського, «провідники були опановані доктринами лібералізму, демократизму і соціалізму, що ставили понад національні інтереси інтереси класові чи індивідуальні, шукаючи всесвітнянських «універсальних правд» замість своєї суверенно-національної правди» [4, с. 9].

В культурно-цивілізаційному аспекті український провінціалізм був зорієнтований на тоталітарно-східний тип людини, патріархально-підданську політичну культуру, але з часом коли вектор напрямку розвитку змінюється у протилежний бік, туди, де світоглядна орієнтація містить ідеал європейської людини-громадянина, творця історії,

відчуття вторинності залишається, актуалізуючи гасла на кшталт «ми – це частина Європи».

Тому сучасний провінціалізм пов'язаний з існуванням у великому суспільстві сегментів, які характеризуються абсолютизацією ролі і впливу локальних спільнот, що звісно спрацьовує на шкоду єдності і цілісності. Такий локалізм, який змістовно розчиняється в іншій назві – регіоналізм і на певних критичних етапах розвитку суспільства перетворюється на потужний руйнівний чинник, абсолютизує цінність децентралізації. В умовах економічної нерівності регіонів, слабкості культурної інтеграції, нерозвиненості активістської політичної культури локалізм провокує розпад органічної цілісності суспільства, пов'язаної єдністю відтворення, соціальних відносин, культурних зв'язків, руйнує цілісність, протиставляючи частини суспільства одна одній, відкриваючи шлях соціальним, політичним, міжетнічним конфліктам, загальному занепаду держави, а в примітивній формі може зреалізуватись в усвідомленні того, що кожне село може стати державою.

В період самовизначення нації або розбудови державності локальні світи грали подвійну роль: з одного боку, консолідована нація, державність могли формуватися на культурній основі локальних спільнот, тобто перетворенні місцевої (провінційної) культури в національну, ідеали і цінності громади переносилися на загальне співтовариство; з іншого боку, локальний світ був основою для стійкого опору наступу, зміцненню великого суспільства (держави), не давав розвинути авторитаризму, стримував придушення самотутності, зберігаючи локальні осередки культури.

Тому на перехідному етапі розвитку суспільства виникає бажання або звернутися до локальних світів (історичної пам'яті) у пошуках засад модернізації суспільства, або, навпаки, поставити їх під жорсткий адміністративний контроль, придушуючи прагнення до звільнення локальних світів від державної влади. І навпаки, зворотній тиск локальних світів стримує спроби поставити світи в залежність від цілого (особливо коли це стосується вироблення спільного рішення щодо подолання загальнонаціональних проблем), прагне нав'язати всьому суспільству свої суто специфічні цінності, відмовитися від спільного інтересу. Це особливо небезпечно коли загальний інтерес (національна ідея) носить абстрактний (декларативний) характер, а приватний інтерес не інтегрований в ціле в достатній мірі. Потужний прояв локального руйнівний для загальності зв'язку, для розвитку відповідальності за країну. Він досить часто стає предметом романтизації або принаймні останнім «притулком» (психологічним захистом) для окремішності.

Невипадково провінціалізм слугує негативним терміном для визначення регіонів, які заперечують силу впливу загальнонаціональних (глобальних) чинників, а також тих персоналій (політиків, чиновників, громадських діячів), які не бажають відповідати сучасним вимогам, а саме: вмінню охоплювати загальне, сприймати багатогранність світу, наявний плюралізм думок, поглядів та ідей, виносити на критичний розгляд судження про причинність зв'язку суспільних явищ і обґрунтовувати власну позицію науково.

Отже, феномен провінціалізму не зникає в «епоху глобалізму». Навпаки, Е. Гіденс безспідставно вважає, що відродження провінціалізму в сучасних умовах є

наслідком тенденції до глобалізму. Різноманітні сили глобалізації стимулюють прив'язаність до місцевих територій, питань і проблем. Це допомагає пояснити парадокс зростання широкомасштабного наднаціоналізму й роздрібнення етнічного націоналізму – це, з одного боку, поява континентальних співтовариств і спільнот, а з іншого – швидке зростання різного роду центрів від континентальних до регіональних. У постмодерну епоху результатом цього є розшарування політики на три рівні: місцевий етнічний, регіональний, гендерний або екологічний рівень; рівень національної держави; і, зрештою, наднаціональний рівень континентальної (а дехто вважає і всесвітньої) спільноти [10, с. 126].

Висновки. В сучасному світі співвідношення центру і провінції (регіону) означає співвідношення цивілізації і культури, політичної зокрема. Будь-яка культура представляє лише обмежене коло і може апелювати тільки до його учасників. Кожній релігійній конфесії протистоять інші конфесії, одній ментальності, ідеології – інші. Вони займають те семантичне поле, в якому раніше містилося поняття «провінція». Але сьогодні говорять не про «провінціалізм», а про «регіоналізм», хоча універсальне, глобальне стало тим, що раніше називалося «центром». Відносини центру і провінції сьогодні – це відносини глобальної цивілізації та регіональної культури (у широкому розумінні). Тому дослідження феномену провінціалізму потребує нового погляду та застосування комплексного підходу до аналізу проблем глобального світового порядку загалом та національного розвитку зокрема.

Список використаних джерел

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови [Текст] / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.: Ірпін, ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
2. Горенко Л. І. Культурософська модель малоросійства у творчості М. В. Гоголя (до 200-річчя від дня народження письменника) [Текст] / Л. І. Горенко // Культура і сучасність: [Альманах]. – К.: Міленіум, 2009. – №2. – С.50–56.
3. Грушевський М. Галичина і Україна [Текст] / М. Грушевський // Націоналізм: Антологія / упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. – 2-ге вид. – К.: Смолоскип, 2006. – 684 с. – («Політичні ідеології»).
4. Книш З. Становлення ОУН [Текст] / З. Книш. – К.: Вид-во ім. О. Теліги, 1994. – 128 с.
5. Кравців Б. Малоросійство [Текст] / Б. Кравців // Енциклопедія українознавства: у 11 т. – Т.4. / гол. ред. проф. Володимир Кубійович. – Львів: НТШ у Львові, 1994. – 1600 с.
6. Липинський В. Листи до братів-хліборобів. Про ідею і організацію українського монархізму [Текст] / В. Липинський // Повне зібрання творів, архів, студії під ред. Я. Пеленського. – Т.6. Політологічна секція – Кн.1. – Київ–Філадельфія: Ін-т Східноєвропейських досліджень НАНУ, Східноєвропейський дослідний ін-т ім. В. К. Липинського, 1995. – 470 с.
7. Маланок С. Малоросійство [Текст] / С. Маланок. – Нью-Йорк: Вид-во «Вісника» ООЧСУ, 1959. – 31 с.
8. Панченко В. Тріада Юрія Шевельова [Текст] / В. Панченко // Український тиждень. – 2010. – №1–2 (114–115). – С.24–25.
9. Рябчук М. Від Малоросії до України: парадокси запізнілого націєтворення [Текст] / М. Рябчук. – К.: Критика, 2000. – 303 с.
10. Сміт Ентоні Д. Націоналізм: теорія, ідеологія, історія [Текст] / Е. Сміт; пер. з англ. Р. Фешенко. – К.: «К.І.С.», 2004. – 170 с.

References

1. Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainiskoi movy [Текст] / uklad. i golov. red. V. T. Busel. – K.: Irpin, VTF «Perun», 2005. – 1728 s.
2. Gorenko L. I. Kulturosofska model malorosiystva u tvorchoosti M. V. Gogolia (do 200-riчchia vid dnia narodzhennia pysmennyka [Текст] / L. I. Gorenko // Kultura i suchasnist: [Almanakh]. – K.: Milenium, 2009. – №2. – S.50–56.

3. Grushevskiy M. Galychyna i Ukraina [Текст] / M. Grushevskiy // Natsionalizm: Antologiya / uporiad. O. Protsenko, V. Lisoviy. – 2-ge vyd. – K.: Smoloskyp, 2006. – 684 s. – («Politychni ideologii»).

4. Knysh Z. Stanovlennya OUN [Текст] / Z. Knysh. – K.: Vyd-vo im. O. Teligy, 1994. – 128 s.

5. Kravtsiv B. Malorosiystvo [Текст] / B. Kravtsiv // Entsyklopediia ukrainoznavstva: u 11 t. – T.4. / gol. red. prof. Volodymyr Kubiyovich. – Lviv: NTSh u Lvovi, 1994. – 1600 s.

6. Lypynskiy V. Lysty do brativ-hliborobiv. Pro ideyu i organizatsiyu ukrainського monarkhizmu [Текст] / V. Lypynskiy // Povne zibrannia tvoriv, arkhiv, studii pid red. Ya. Pelenskogo. – T.6. Politologichna sektsiia – Kn.1. – Kiiiv-Filadelfiia: In-t Skhidnoievropeiskyykh doslidzhen NANU, Skhidnoievropeiskiy doslidnyi In.-t im. V. K. Lypynskogo, 1995. – 470 s.

7. Malaniuk Ye. Malorosiystvo [Текст] / Ye. Malaniuk. – Niu-York: Vyd-vo «Visnyka» OOChSU, 1959. – 31 s.

8. Panchenko V. Triada Yuriiia Shevelova [Текст] / V. Panchenko // Ukrainskiy tyzhden. – 2010. – №1–2 (114–115). – S.24–25.

9. Riabchuk M. Vid Malorosii do Ukrainy: paradoksy zapiznilogo natsiievotvorennya [Текст] / M. Riabchuk. – K.: Krytyka, 2000. – 303 s.

10. Smit E. Natsionalizm: teoriia, ideologiia, istoriia [Текст] / E. Smit; per. z angl. R. Feshchenko. – K.: «K.I.S.», 2004. – 170 s.

Marasyk S. S., Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor at the Department of social and humanitarian subjects Dnipropetrovsk University of the Humanities (Ukraine, Dnipropetrovsk), marasyk@ukr.net

Ukrainian provincialism as a subject of socio-philosophical discourse

The article explores the provincialism as a complex and multi-faceted phenomenon of social organization. This paper intends to describe the Ukrainian provincialism within the socio-philosophical discourse. The author examines the phenomenon in the context of the national self-determination process of the Ukrainian people. The paper focuses on historical features of Ukrainian provincialism and particularly Little Russia identity as a complex of provincialism among some parts of Ukrainian society. The author examines present regionalism in the context of a local communities functioning. The article also views localism as a socio-cultural phenomenon and its influence on the nation-building. The study describes provincialism in the context of contemporary globalization processes. The author concludes that provincialism effected the Ukrainian nation-building and national consciousness formation of the Ukrainian people. The results indicate that impact of local communities (regions) determines the segmentation of the present Ukrainian society.

Keywords: globalization, Little Russia identity, localism, national self-determination, nation-building, provincialism, regionalism, state-building.

Marasyk S. S., кандидат философских наук, доцент кафедры социально-гуманитарных дисциплин, Высшее учебное частное заведение «Днепропетровский гуманитарный университет» (Украина, Днепропетровск), marasyk@ukr.net

Український провінціалізм як предмет соціально-філософського дискурсу

Анализируется провинциализм как сложный и многогранный феномен организации общественной жизни. Автор ставит цель исследовать украинский провинциализм в рамках социально-философского дискурса и проанализировать феномен в контексте процессов национального самоопределения украинского народа. Освещаются особенности украинского провинциализма в историческом аспекте, малоросийство как комплекс провинциализма; исследуются современный регионализм в контексте функционирования локальных сообществ, локализм как социокультурное явление в его проявлениях и последствиях для национального и государственного строительства; выясняется место провинциализма в современном глобализованном мире. Автор делает вывод, что провинциализм имел значительное влияние на формирование украинской нации и национального сознания населения страны. Сегментация украинского общества происходит на основе доминирования локального над общим, актуализации роли и влияния местных сообществ, закрепляясь в регионализме, абсолютизирует ценность децентрализации, что сказывается на единстве и целостности страны.

Ключевые слова: глобализация, государственное строительство, локализм, малоросийство, национальное самоопределение, национальное строительство, провинциализм, регионализм.
